

Figuur 17 Doelrealisatie Proeftuin Langbroekerwetering, berekend op basis van voorbeeld streefwaarden. (Let op: de streefwaarden zijn niet door Proeftuin zelf aangeleverd en de scenario's berusten op een interpretatie).

De kwaliteiten die zijn toegenomen komen overeen met datgene wat in het plan wordt nagestreefd. De toegankelijkheid verandert niet, omdat er geen extra paden zijn toegevoegd in het scenario. In het uitvoeringsplan wordt de uitbreiding van paden wel voorzien. De schaal van het gebied verandert hoegenaamd niet. In hoeverre de toename van de andere kwaliteiten voldoende is, is moeilijk te zeggen. Immers de streefwaarden berusten op aannames, en zijn niet door de proeftuin aangedragen.

3.5 Zeeland: West Zeeuws-Vlaanderen

3.5.1 Het uitvoeringsplan

In het kader van de KwaliteitsImpuls Landschap (KIL) heeft de provincie Zeeland een uitvoeringsplan opgesteld voor een gebied in het Westen van Zeeuws-Vlaanderen. Bij het opstellen van het plan in met een brede coalitie in de streek samengewerkt:

- Natuurbeschermingsvereniging 't Duumpje
- Bloeiend West Zeeuws-Vlaanderen
- Landbouwloket West Zeeuwsch-Vlaanderen
- Waterschap West Zeeuws-Vlaanderen
- Stichting Landschapsbeheer Zeeland
- Gemeente Oostburg
- Gemeente Sluis-Aardenburg
- Zuidelijke Land en Tuinbouw Organisatie
- Stichting Het Zeeuws Landschap
- Dienst Landelijk Gebied

Het proeftuingebied bestaat vooral uit oude zeekeilandschappen (polders). Het eiland van Cadzand vormt het Westelijke deel en is reeds in de 11e en 12e eeuw ingepolderd. Het Oudland van Groede is vanaf de 14e eeuw ingepolderd maar daarna ook weer ten prooi gevallen aan stormvloeden. Vanaf de 16e en 17e eeuw werd het Oudland van Groede definitief land. De ontginningsgeschiedenis is terug te zien in de dijkpatronen en de rangschikking van de percelen. De strijd tegen het water die hier ook een belangrijke rol heeft gespeeld is nog goed te zien aan de restanten van oude kreken. Specifiek voor dit gebied zijn de zogenaamde 'Geulpolders' waarbij een kreekloop werd afgesneden van de zee en werd ingepolderd. Deze geulpolders liggen op de grens tussen twee polders die al eerder waren ingepolderd; in dit geval tussen het voormalige Eiland van Cadzand en het Oudland van Groede. Tenslotte ligt in het Noorden een smalle duinenrij die de overgang naar de Noordzee markeert.

De eerste stap om tot een plan te komen bestond uit het verkennen van een vijftal thema's: Landschap, Natuur, Recreatie, Water, Landbouw. Voor elk thema zijn maatregelen uit de verkenning naar voren gekomen die de groen-blauwe dooradering van het landschap versterken. Bij deze maatregelen is het 10% criterium gebruikt wat heeft geleid tot een plan om 700 hectare groenblauwe dooradering aan te leggen. In de proeftuin West Zeeuws-Vlaanderen gaat men uit van vrijwillige medewerking van betrokken grondeigenaren.

De voorgestelde 700 (525 ha 'wisselend groen' waarbij de agrarische bestemming gehandhaafd blijft en de maatregelen in de sfeer liggen van agrarisch landschapsbeheer en kleinschalige inrichtingsmaatregelen en 175 ha 'functiewijziging' waarbij de bestemming wijzigt in natuurbeheer en waarbij de gronden moeten worden aangekocht) hectare aan maatregelen vertaald zich in de volgende concrete projecten:

Dijken (285 hectare)

Watergangen (70 hectare)

Wandelpaden (25 hectare)

Groen ontmoetingspunt (10 hectare)

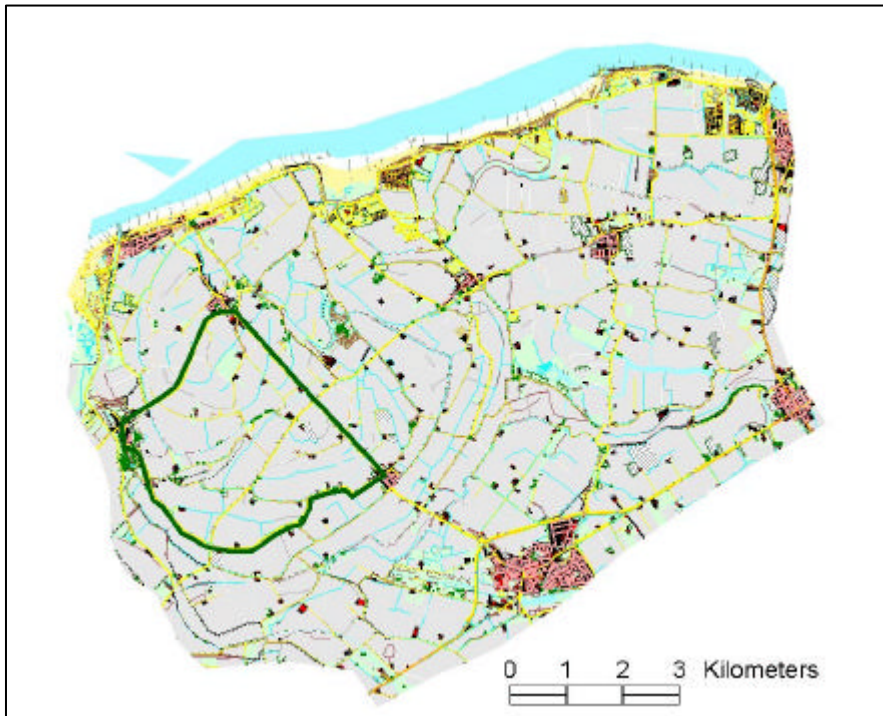
Groede podium (10 hectare)

Erven (50 hectare)

Groen netwerk (250 hectare)

3.5.2 Stap 1 Basisgegevens studiegebied

In Zeeland is een klein gebied als steekproef gekozen waar zoveel mogelijk verschillende maatregelen gepland zijn. Er is ook hier voor een steekproef gekozen, omdat te weinig informatie over het hele gebied beschikbaar was, voor de steekproef is een interpretatieslag gemaakt over de toestand van landschapselementen. Voor dit steekproefgebied zullen de effecten van verschillende maatregelen op de verschillende kernkwaliteiten zichtbaar kunnen worden gemaakt. De keuze is uiteindelijk gevallen op een proefgebied van enkele vierkante kilometers in het Westen van de proeftuin (figuur 18).

Figuur 18. Topografische kaart van de Proeftuingebied West Zeeuws-Vlaanderen met daarin (groen begrensd) de ligging van het steekproefgebied.

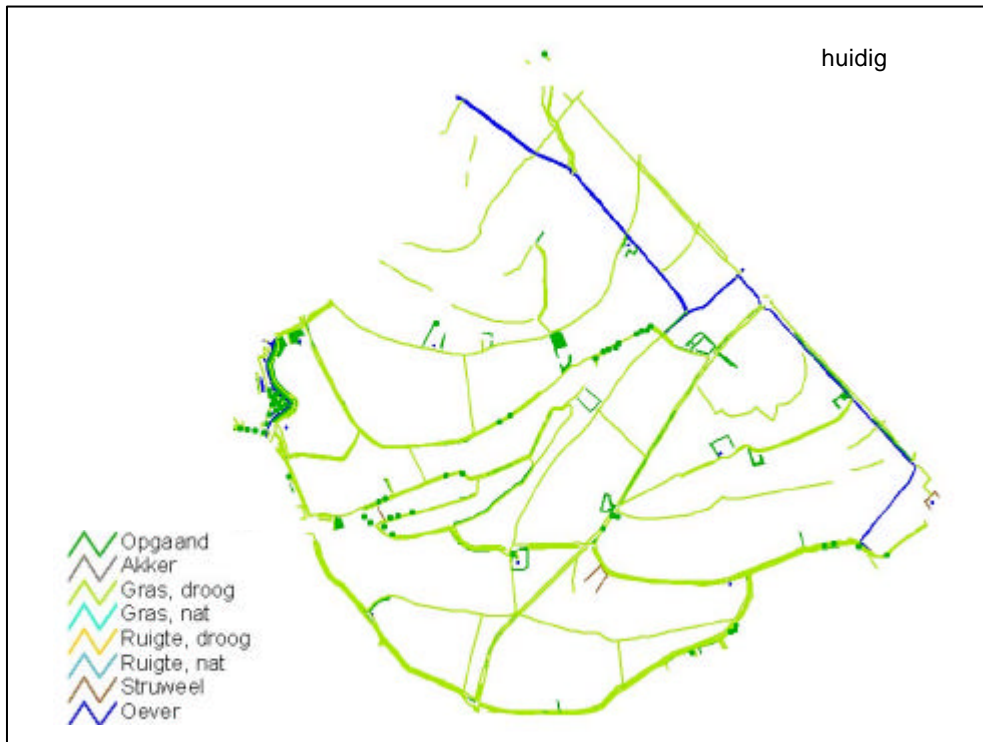
3.5.3 Stap 2. Aanmaken van scenario's

Voor het gebied van de steekproef zijn twee scenario's in LEAF_impuls aangemaakt. Het eerste scenario beschrijft de huidige situatie.

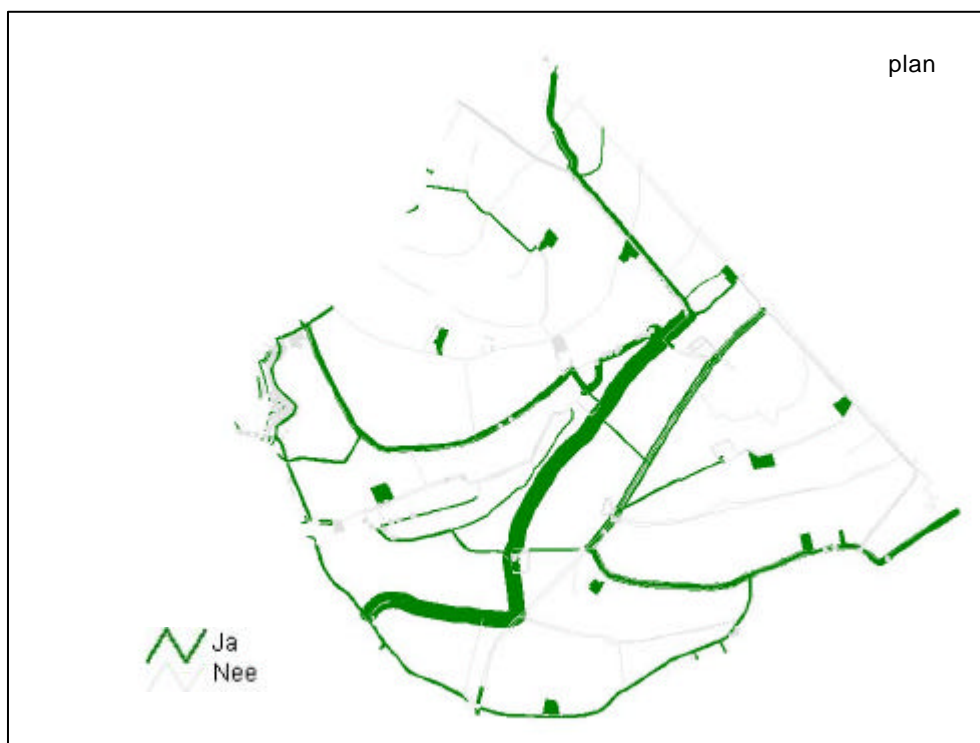
Alle default-waarden voor de eigenschappen van landschapselementen zoals standaard door LEAF-impuls aangemaakt zijn voor het huidige scenario overgenomen.

Een tweede scenario voor het steekproefgebied beschrijft de plan-situatie; hoe gaat het gebied eruit zien nadat maatregelen in het kader van groenblauwe dooradering zijn uitgevoerd. De maatregelen uit de plankaart zoals die in het uitvoeringsplan zijn opgenomen zijn voor het gebied van de steekproef opgenomen.

Voor het scenario van de plansituatie zijn een aantal nieuwe elementen zoals in de plankaart in het uitvoeringsplan aangegeven toegevoegd (tabel 10). Er is een selectie gemaakt van toe te voegen of uit te breiden elementen: een aantal dijken, de kreek genaamd 'Killa (de oude scheiding tussen de eerste polders van het Eiland van Cadzand)' en een aantal voetpaden. In het scenario voor de plansituatie zijn ook de default waarden van de nieuwe elementen aangepast aan de nieuwe situatie. Figuren 19 en 20 tonen de verandering in herkenbaarheid van het verleden en de aanwezigheid van natuurtypen de beide scenario's

Figuur 19. Verandering van het type natuur voor en na uitvoering van het plan in het steekproefgebied Langbroekerwetering.

Figuur 20. Herkenbaarheid van het verleden voor en na uitvoering van het plan in het steekproefgebied Groesbeek.

Tabel 10: Toegevoegde elementen in West Zeeuws-Vlaanderen op basis van de plankaart van het uitvoeringsplan aan de plansituatie voor de steekproef (zie figuur *).

Element	Bijdrage kwaliteit volgens LEAF_impuls
Dijken	Lengte aan identiteitsdragers
	Lengte aan dragers van het verleden
	Lengte aan wandelpaden
	Oppervlakte samenhangende natuur
Kreek 'Killa'	Lengte aan identiteitsdragers
	Lengte aan dragers van het verleden
	Lengte aan wandelpaden
	Oppervlakte samenhangende natuur
Voetpaden	Lengte aan wandelpaden

3.5.4 Stap 3. Berekening van kwaliteiten

Bij het berekenen van de kwaliteiten is gebruik gemaakt van de standaard berekeningsmethoden zoals die in LEAF_impuls opgesteld en geprogrammeerd zijn. In tabel 11 staan de resultaten beschreven van beide scenario's.

Tabel 11. Uitkomsten van de kwaliteiten in het steekproefgebied in de Proeftuin West Zeeuws-Vlaanderen in de huidige situatie en in het plan scenario.

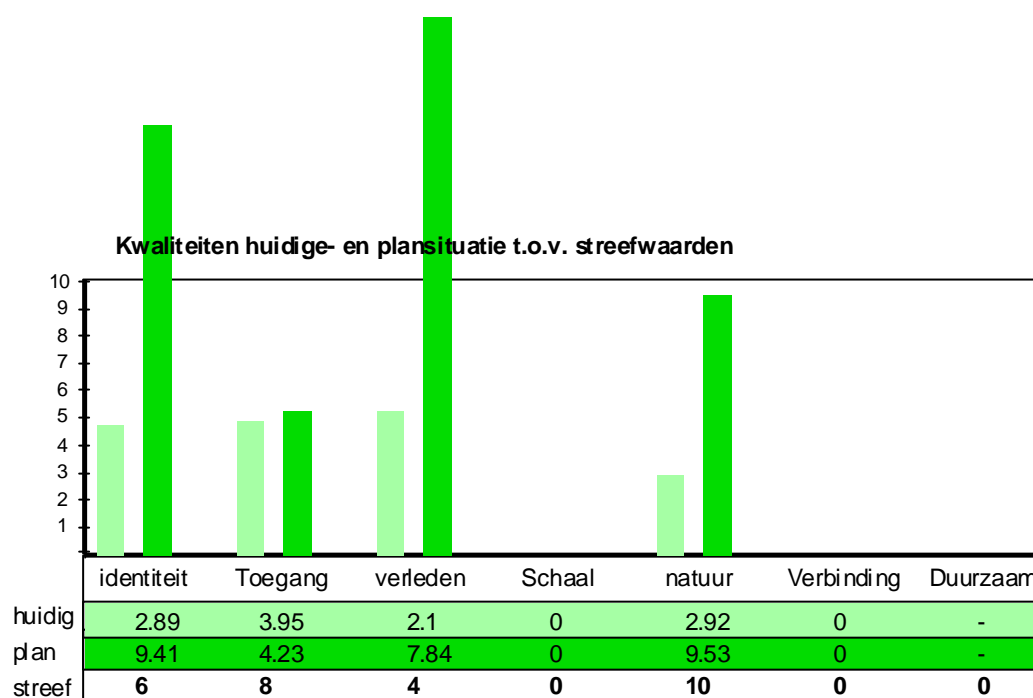
Kwaliteit	huidig	plan
Identiteit (km/100 ha)	2.89	9.41
Toegang (km/100 ha)	3.95	4.23
Verleden (km/100 ha)	2.1	7.84
Ecologie habitat (ha/100 ha)	2.92	9.53
Schaal (% van gebied)	0	0
Ecologie verbinding (% van gewenste verbinding)	0	0
Duurzame groenblauwe dooradering (% van GBDA)	-	-

3.5.5 Stap 4 Berekening van doelrealisatie

Er is met de provincie Zeeland gesproken over de te behalen doelrealisaties. Een aantal verschillende mogelijkheden heeft de revue gepasseerd. Het bleek dat de provincie geen mogelijkheden zag om de doelrealisatie (semi-)kwantitatief te omschrijven. Met de provincie is geen overeenstemming bereikt over de manier waarop de doelrealisatie gemeten kan worden. De provincie is van mening dat een expert judgement een betere methode is om het plan te beoordelen.

Omdat de Proeftuin zelf geen kwantitatieve streefwaarden voor de kwaliteiten kon leveren, hebben we, evenals in de overige drie proeftuinen die in dit rapport worden beschreven op Alterra voorbeeld streefwaarden gedefinieerd op basis van de kwalitatieve doelen die zijn gesteld. In de Proeftuin West Zeeuws-Vlaanderen wordt gestreefd naar een verbetering van landschap, natuur, recreatie, water en landbouw. Voor de kwaliteiten die in LEAF_impuls berekend kunnen worden kan dit vertaald worden naar verbetering van de identiteit, toegankelijkheid, zichtbaarheid van verleden en ecologie-habitat. Aangezien ook voor West Zeeuws-Vlaanderen de 10%-

norm (10% van het oppervlakte bestaat uit groenblauwe dooradering) wordt gehanteerd, stellen we de streefwaarde voor ecologie-habitat op 10%. De overige streefwaarden worden op twee maal de huidige waarde gesteld. Schaal, ecologie-verbinding en duurzaamheid worden voor deze proeftuin niet vertaald naar streefwaarden voor kwaliteiten. Redenen hiervoor zijn het ontbreken van informatie hierover.

Figuur 21. Doelrealisatie Proeftuin West Zeeuws-Vlaanderen, berekend op basis van voorbeeld streefwaarden. (Let op: de streefwaarden zijn niet door Proeftuin zelf aangeleverd en de scenario's berusten op een interpretatie).

We zien in figuur 21 dat de interpretatie die aan de scenario's gegeven is, leidt tot een flinke verbetering voor de kwaliteit van het landschap. 'Identiteit' en 'Verleden' zijn maar dan verdrievoudigd, ruim boven de verdubbeling die we als streefwaarde hadden gekozen. De toegankelijkheid is licht verbeterd, maar haalt de streefwaarden van verdubbeling van de huidige situatie niet. Het streven om 10% van het landschap uit natuur in groenblauwe dooradering te laten bestaan is bijna gehaald, ook hier is de kwaliteit meer dan verdrievoudigd.

3.6 Conclusies toepassing in vier Proeftuinen

Eén van de conclusies van het werken met LEAF_impuls in vier Proeftuinen is dat het gebrek aan voldoende informatie over de projectgebieden de toepassing van het instrument bemoeilijkt. Tegelijk beperkt het ook de kwaliteit van de uitspraken over landschapskwaliteit. De filosofie achter het toetsingssysteem is dat er plannen aanwezig zijn waarin veel gebiedskennis is verwerkt. Het idee is dat die kennis voldoende toegankelijk is en goed in te voeren in LEAF_impuls. Afgezien van de